

să-l scăpăm de diferitele verdicte ale opiniei publice, de cari nu scapă asemenea care e om, nescăr-mănat.

Una e la catolici — una e la noi! Preoții catolici — ce e drept și ei nemulțămii — cel puțin sau dedicat carierei acesteia cu toate consecințele ei! Preotul nostru în urma unei fatale întâmplări e espus a fi de compătimit — ici coala obiect de ris în societate. Nimbul lui e perdut, activitatea lui paralizată, voia de a presta servicii e redusă la nulă, cu un cuvânt el e mort și viața lui e un chin și o tortură. Este datoră noastră a sări celor necăjiți în ajutor. Cine garantează că cei astăzi fericiți și voiși nu vor vărsa mâne lacrimi la un mormânt rece, — deci cu o oară mai curând trebuie să ne interesăm de soarta conștienților nenorociți, să sulevăm ideea antea congreselor și sinoadelor noastre și să o predăm ca o voință firmă sinodului arhieresc, ca din punct de vedere practic și uman să-i dea o soluțiune deamă de o cestiune care privește a 5-a parte din preoțimea noastră din Metropoliă! Poporul nostru mai bucuros va vedea preotul nostru căsătorit a doaua oară, decât să vadă la el în casă, unde ar trebui să domnească moralitatea și sănțenia — ați una, mâne o altă femeie de o proveniență păcătoasă. Dar multele calamități ce sunt legate cu ținerea astor felii de femei, și odată pertru totdeauna fie dis „preotul de pre sate nu poate ținea casă, copii, economie și alte necasuri fără a-și ținea o femeie, cine să direagă astfelu de trebi.“

Toate efortările, cari le-ar învoca domnia ei dela „Biserica și Școala“ din Arad cum o făcuseră mai anii trecuți în cestiunea aceasta, vor rămănea niște vorbe senci și niste provocări la niște canoane interpretate de mințea omenească în diferite chipuri.

Eu și cei de o vedere cu mine, pretindem ca cestiunea să se discute în organele noastre de publicitate pro et contra, să se pună la ordinea țilei în sinod, Ven. Consistoriu să compună datele statistice de așa, ca să se știe câți preoți sunt vėduvi în archidieceasă și eparchiele surori de asemenea, ca să vedem e bine de a remănea și persevera la un rėu notoric sau să-l prefacem în spre bine fără de a a sturbă nici o iotă din credința noastră și fără de a atăca, necum puncte cardinale dar nici secundare din dogmele credinței noastre și din canoanele bisericiei răsăritene.

Biserica noastră nu se va pune în luptă cu spiritul și reformele, cari reclamă serios punerea lor în aplicare. Și ea nu o face aceasta în cestiuni cari nu ating temelă credinței.

Știm că în primii seclii ai creștinismului și archiereii erau oameni cu familie. Normele ulterioare le-au provocat spiritul timpului și împregiurările locale. Schimbându-se ele, nu avem cuvânt pentru care să mai susținem normele create de ele, cari nu se mai potrivesc, și cari pareni-se încep a submina temelă.

Supunem cestiunea discutiunii obiective și ne-preocupate, va fi bine ca ea să fie studiată cu seriositate și discutată cu demnitate. Și apoi dacă nu vom ajunge deocamdată la deslegarea reclamată de împregiurările noastre, prin discutiune deamă nu vom strica cauzele.

Un preot ortodocs.

Revista politică.

Parlamentul Ungariei a votat proiectul pentru reformarea casei magnaților. 223 voturi au fost pentru proiect și 157 contra proiectului. Despre viitoare soarte a proiectului circulează felurite versiuni. Nu este eschisă probabilitatea că se va face un compromis între membri casei de sus și guvern, cel puțin în acest sens vorbește o corespondență a biroului de corespondență, și care și însusește informațiuni venite din isvor sigur.

Ideia de stat unguresc nu poate lipsi nici odată din ăriarele ardelen. „Magyar Polgár“ în numărul de ieri atrage atențiunea financierilor din Ungaria asupra ideii de stat unguresc. În special domnul guvernator al băncei naționale profesorul Kautz este îndrumat a șterge toate filialele de pe locurile, unde poporul este vrășmaș ideii de stat unguresc și puse acolo, unde locuitorii cu trup și suflet sunt maghiari.

Astfel pusă banca națională în soldul ideii de stat unguresc, se vor putea face mari cuceriri printre sasi, români și croați „ad majorem Hungariae gloriam.“

E mare boală grandomania, și bolnavul în lingoare de cel scrintit la creeri se deosebește numai prin speranța în probabilitatea unei însănătoșeri. Noi înregistrăm faptul și trecem la alte necazuri.

În Sudan s'au întors lucrurile în defavorul englesilor pe toate liniile. Trupele englese sunt în retragere, lupta contra guvernului în parlament este aprigă. Se vorbește deja de demisionarea bėtrėnului Gladstone.

În legătură cu Anglia începe a deveni mai critică și poziția Italiei, care după cum a spus Mancini a legat alianță cu Anglia. Spre a clarifica situațiunea s'au făcut mai multe interpelări privitoare la politica colonială a acestui stat. În ședința dela 20 a lunei curgătoare presidentul camerei a adresat ministrului de esterne Mancini o somațiune formală cu privire la citatele interpelări. Mancini a răspuns. „Dela ultimele mele declarațiuni asupra acestui obiect au trecut timp cu mult mai scurt, ca eu să simț necesitatea de a mai adaoge ceva la cele șise. De atunci nimica nu s'a schimbat. Dacă întrebările făcute s'ar pune la discutiune ele ar răpi timp foarte mult. Guvernul ia asuprași responsabilitatea pentru toate acțiunile sale. Cred că camera nu va mai insista a se pertracta aceasta afacere, deoarece guvernul a declarat, că politica colonială nu va trece peste modestele granițe croite, apoi raportul nostru cu Anglia nu s'a schimbat întrunimica.“

Deputatul Camporeale insistă a i se da răspuns, fiind-că declarațiunile secretariului de stat engles Fitzmaurice sunt foarte neliniștitoare. Bruni-ălti crede că o discutiune în acest obiect ar înlesni responsabilitatea guvernului, la ce Mancini a răspuns: Declarațiunile lui Fitzmaurice întrunimica nu modifică cele enunciate prin mine, ele stau cu cele ale guvernului italian în cea mai mare consonanță. De aceea ministrul accentuează din nou că ia asuprași toată responsabilitatea și preferă a tăcea.

În urma tenacității ministrului Mancini de a nu răspunde la interpelețiunile privitoare la politica colonială, camera a trecut preste interpelări la or-

dinea țilei. Cu acestea însă situațiunea cu nimica nu s'a clarificat, și este mare febrere în întreagă Italia. Se vorbește că o armată de 10,000 oameni va debărca pre țărmurile Nilului spre a începe operațiunile militare împrenă cu Anglia.

Comisiunea europeană pentru neutralizarea teritoriului Congo și-a terminat agendele sale și a stipulat definitiv normele ce vor fi a se observa cu privire la noul stat pus sub colectiva garanție a statelor europene. În punctul 1 al stipulațiunilor întreg teritoriul se declară de neutral. Deodată cu comerțul se va lăți pre acest teritoriu și civilizațiunea, avėnd fie-care putere a observa neutralitatea pre întreg ținutul Congo. În cazul când teritoriul va fi atacat, puterile unite vor da sucursul pentru susținerea liberei eserciări a comerțului, și la ca-suri de contraverse între puterile semnatare va decide arbitriul între ele.

Se speră deci că lumina civilizațiunii sub scutul Europei se va lăți și pre aceste locuri sėlbatice în interesul omeneii în general.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Brașov, 30 Ianuarie 1885. Domnule Redactor! Este deja un an de țile, de când s'a publicat în țiarul d-voastre o scurtă dare de seamă despre puterea de vieață, ce se află în sinul a duor Reuniuni române de aici. În Nrii 28—31 ai „Tel. Rom.“ din 1884 în rubrica corespondențelor s'a publicat adecă numita dare de seamă despre mersul Reuniunii de gimnastică și de cântări și despre cel al Reuniunii pentru spriginirea învățăcelor și sodalilor români meseriași. Cea din urmă în anul acesta și-a ținut adunarea sa generală ordinară în 20 Ianuarie v. a. c. În cele următoare mi iau voie a releva unele momente mai însemnate pertractate în această adunare generală. Ve rog însă să nu ve așteptați la un comunicat m'ai îmbucurător de cât cel din anul trecut; m'aș simți foarte mângăiat a putea aduce ceva mai plăcut, dar dacă realitatea este împotrivoare, nu putem face alta decât a ne mulțămă numai cu iluziunile.

Adunarea se deschide sub presiunea părintelui V. Sfetea; se alege o comisiune pentru revisuirea raportului comitetului și a celui al cassariului, ear o comisiune pentru înscrierea de membri noi.

Până la revisuirea rapoartelor numite se pune la ordinea țilei discuțiunile asupra altor obiecte.

Urmează deci o propunere a Părintelui Baiulescu, carea taie adenc în vieața asociațiunii. Propunerea a fost precedată de un discurs nu de puțină importanță. În acest discurs se arată într'un mod foarte palpabil cauzele stărei cele misere a meseriașilor nostri precum și îngrigirile ce trebuie să le avem din acelea pentru viitor.

Cu mult mai important țin acest discurs decât să rămănea nerelevat; de aceea imi iau voie a-l și înregistra în resumat la acest loc cu permisiunea dlui autor, după un comunicat ulterior.

„Retrăgėndu-me în anul trecut dela afacerile Asociațiunii“ țice dl Baiulescu „am fost mai puțin ocupat și am cugetat și am studiat cum ar putea să ia această Asociațiune un avėnt mai mare amē-

tul seclului tr. și începutul celui de față, literatura rom. ciscarpatină chiar în timpul din dispută și mai vėrtos în el, va se țică în cele vr'o douė decenii ultime, a prins la putere ceva mai însemnată, ba relative destul de însemnată. Asemănați numai, rogu-ve, ceea ce eram în aceasta privință și ce avem astăzi. Nu veți afla ce e drept o deosebire cât ceirul de pământ, dar totuși nu mica deosebire.

Dacă, prin anii 50 ai seclului cum șisem, multe puteri june se nevoesc cu mai mult au mai puțin succes a încorda lira română, anunțând estmod ca drăgălașele cântărețe ale sėlbelor cu svavul și melodiosul lor concert sosirea dulcei primăveri: apoi în deținele următoare unii din ei continuă, și alți cunșoți noi i urmează. Ba în deceniile des memorate începe a fi deja aprețuită după valoarea, ce merită, literatura noastră poporală ca temelul cel mai adevėrat al unei literaturae naționale, și deci începe a fi colectată cu diligența din ce în ce mai mare (dl At. M. Marienescu, Mir. Popiliu, Sim. Florian Marian, Hincescu, diversele foi periodice). Se presintă primii, și între dēnșii nu neabili cultivători și ai celor-alăți rami de poesie, anume ai poesiei epice, desclinit în speciele romanului și novelei, mai puțin de ai dramaturgiei din cauze palpabili (Ioan Slavici, Iosif Vulcan, Teoc. Alexi, V. Ranta Baticescu, Emilia Lungu, Alesandru Onaciu, Ar. Densușian, Ionița Bumbac). Apar opuri și tractate, unele de necontestabilă valoare, pe terenul istoriografiei și al științelor ajutoarie ale istoriei (Andr. Șaguna, G. Barițiu, Nic. Popea, I. M. Moldovan, Nic. Densușian, I. V. Rusu, dr. Mesiota, Dr. I. Ardelean). Se tracta deja, pe ni-

velul științei moderne, unele din disciplinele filosofice și de știință esactă (Ioan Popescu, dr. Petrovițiu, dr. Vas. Lucaciu, Fericean, dr. Barcian, Porcius, dr. Alexi). Literatura teologică ia un avėnt din cele mai îmbucurătoare (Stefanelli, dr. Ioan Rațiu, Sim. Popescu, Isid. Onciul, dr. Alesand. Grama, Sim. Micu, I. Boroșiu, Gabr. Popu, și încă o altă sumă de autori de opuri omiletice). Trecem peste comentariile varie de jurisprudenția și de științele medicinale; peste opurile și tractatele filologice-limbistice și gramaticale, unele de preț neperitoriu altele cel puțin interesante și stimulătoare la ulterioare cercetări; peste considerabila sumă de manuale didactice, cât mai perfecte, cât mai defectuoase și de toate ori mai toate specialitățile; peste variele reuniuni literare-culturale cum și peste faptul-termometru al progresării noastre, că diurnalistica română din Austro-Ungaria, în asemănare cu timpurile ante-marțiale, o vedem îndecită dacă nu doauă decită, și încă estentiv ca și intensiv. Se poate oare numi mic acest progres, făcut nota-bene de Românii austro-ungari în restimp de de abia 2—3 decenii?

Eată pentru ce ne încumetarăm a afirma mai sus, că asertul, după care activitatea literară la Românii ciscarpatini în timpul din urmă și în cel de față ar fi lăngedind și stagnând, nu are tocmai mult temei. De altă parte însă nu-i negarăm și nu-i negăm nici noi oare-care temei și îndreptățire, întrun cât adecă desclinit astăzi n'ar fi bine a ne culca pe laurii deja căștigați. Din contră chiar împregiurările noastre actuali, în multe privințe nu prea de invidiat, ne îndrumă a ne arunca cu puteri și mai în-

cordate pe câmpul pacic și fecund al literelor și științelor, fiind incredințați, că prin asta vom pune temelul cel mai solid și mai durabil viitorului nostru. Da; pentru că aceasta laboare ajută mai cu eficacitate, pe individ ca și pe popoare, a se înalța la superioritate veritabilă; dēnsa creează pe acest pământ ceea ce e mai divin și mai neperitoriu și despre care bătrănul Horatiu țicea: „Multaque pars mei vitabit Lybitinam.“

Aceasta laboare și activitate e, după opiniunea noastră și credem și după a altora, de dorit să crească, să se înmulțască și să se potenteze între noi astăzi mai mult ca de altădată. Literatura română ciscarpatină să ia cu puteri unite și încordate un mai mare avėnt, desclinit în acel ram al ei, carele după firea lucrului manifestă în modul cel mai pregnant și mai marcat spiritul și caracterul național, și carele drept aceea este totodată un conservativ din cele mai potinți al acelu spirit și caractru.

Din motivele și până aci aieptate noi ținem, că a sosit timpul, în care și pe intinsul și încântătorul câmp al beletristiceii scriitorii nostri ciscarpatini să-și dea mâna, să se însoțiască, să procedă într'un cuget și o simțire. Noi sperăm mare avėnt, multe avantagie literare și culturale dela o atare societate.

Într'adevăr cine să se mai îndoiască despre aceea că acum însă-și esistența unei asemeni societăți prin simplul impuls moral, ar stėrnă la activitate literară corespondătoare pe multe talente și puteri până aci latenți ori poate pre șfioase? Aduge ca în sinul unei atari societăți în fața unui atare Areopag beletristic, critica literară, atât de necesară pentru alegerea

surat împregiurării și timpului, care reclamă imperios acest progres. M'am fost retras în anul trecut tocmai din cauza acestei imposteroase pretensiuni, care nu numai că o puteam satisface, dar numărul membrilor Asociațiunii scădeau, învățecii se împușinau, măiestrii, cari deschiseră ateliere aici, emigrară din cauza nespriginii publicului român, m'am disgustat foarte și am dis: să vie altă persoană la conducere, că — poate — va veni cu puteri nouă și va da avântul așteptat. După raportul Comitetului și după puținii membri, cari îi vedem prezenți, suntem tot acolo, unde eram acum un an.

Și ce e cauza.

Cercetându-o, cred, că am aflat-o, e simplă: este aceea, că deși scopul Asociațiunii în statute se precizează „formarea meseriașilor români,” totuși la mijloace e prevădută numai spriginirea învățecilor și — în cât-va a sodalilor, eară spriginirea măestrilor lipsește din statute. Și nici că au fost acestia spriginii. De aceea măiestri 26 au emigrat în România, unde sunt în poziție foarte bună. Deci ar trebui să vedem în statute și spriginirea măiestrilor, căci altfel muncim, ne eșofăm puterile fără de a ne bucura de rodirile muncii noastre. Ce ar dice un grădinar, când ar vedea că pomișorii sădiți de el cresc dar nu rodesc, ear dacă se strămută în grădina fratelui seu, aduc roduri, cari stîrnesc jalușie în inima privitorului?

În astfel de cas oare nu s'ar mahnî și s'ar distogusta cu totul?

Așa stă lucrul și la noi, căci nu spriginim măiestri. Din cauza aceasta nu pot fi îndemnați nici părinții copiilor români a și-î aplica pre acestie meserii, pentru că ved, că măiestriilor nu le merge bine. Nu stă așa însă împregiurarea la maghiari și la Sași, căci publicul e lipsă de manufacturi.

Altă cauză însemnată, care pretinde, ca să luăm unele prevederi și norme în statute, este legea cea nouă de meserii; aceasta cuprinde în sine unele dispoșiții, cari trebuie să ne însufle îngrigiri serioase atât față de instrucția învățecilor meseriași, cât și față de raportarea între măiestri și învățeci, cât și față de ținerea adunării generale.

În urmă a treia cauză importantă că nu propășim, este lipsa de mijloace materiali, ca să ajutăm pe sodali a se perfecționa spre a putea ținea luptă cu concurența de sus precum și pe măiestri, ca să nu lucre cu capital procurat pe lângă procent mari.

E de lipsă deci să venim eară la idea primitivă a acestei Asociațiunii spre a forma și capital ca fond propriu; spre scopul acesta mi-am câștigat convingerea, că pentru o îmbunătățire — trebuie să schimbăm statutele.

Permiteți-mi acum a reflecta la cele dișe, căci chiar de am pune în statute prevederi ca în sfânta scriptură, tot nu ne putem folosi, nu putem propăși, dacă nu avem interes cătră acelea; — înțeleg interes viu pentru progresul social local. Dela anul 1836 până la 1860 a fost aici mai mare interesul, căci în acest timp s'a înființat Gremiul comercial; numărul comercianților și înființat Gremiul comercial; lări, cojocări și croitori era mai mare, — s'a înființat acest frumos palat al Muselor, gimnaziul și altele. Dela anul 1860 până ađi a scăđut numărul și al sufletelor și al meseriașilor români, pe când

al streinitor s'au înmulțit aici pe cum arată călindarele de adresă din acei ani, asemănați cu cel din anul acesta, în care se vede că numărul celor din urmă s'a urcat la peste 700 de membri din clasa mijlocie și mulți printre români și printre casele românilor. Deci trebuie să avem un interes mai viu și stăruntor să ingrigim de clasa mijlocie, căci numărul membrilor ei au drept alegetori și tocmai acestia s'au împușinat; unii s'erăcesc, alții emigrează în România, ear alții se topesc și noi scădem aici în viața socială.

E mare păcat să stăm indiferenți față de acest regres, că el ne atinge pe fie-care. Se motivează el de unii „că împregiurările sunt creștine, ear de cum pot să împregiuraze oare streinii? Alții resoanează, că „cu încetul se face oțetul.” Așa ar fi! În alte vremi aș crede și eu, că încetul cu încetul am făcut mult, în aceste timpuri însă merg toate cu mare iușală, ear noi, dacă vom rămânea tot prelungă principiul vechiului proverb, ne vom pomeni că ne aflăm ca grăul în cutare neghină, copleșit de acare de rapiță și tot felul de neghină, — ne vom afla ca o crudă plantă sub arborul mare cu ramuri întinse, care nu lasă nici rađele soarelui nici ploaia să ajungă la sêrmenele mlădițe de sub ramurile lui. — Mai diș alții, că am întârziat, căci acumă lucră industria cea mare. Am argumentat în broșura „Necesitatea meseriilor la români și protectoriunea lor,” că industria mică are nește însușiri de gust și durabilitate, prin cari se luptă în Germania cu industria mare; apoi oare la industria mare nu trebuie măiestri? ear măiestri asociați — e știut — că pot propăși spre industria mare.

Nu putem fi indiferenți, căci locuitorii români din Brașov nu pot fi de altă profesiune decât industriiști, comercianți sau proletari. Bine să observăm că, dacă dăm noi bani în sus streinilor pe toate trebuințele, devenim exploatați. Cuventul exploatație mult se cetește prin jurnale și se aude în conversație, și nu ne impresionează de loc, dar nu e de prisos, căci el ne privește și pe noi românii de aici.

Față de aceste împregiurări, asupra cărora am reflectat, trebuie să ne folosim și noi de principiul protectoric, să protegem și să spriginim pe măiestri români, să-i ajutăm lucrăm la ei, ca să se poată susține.

Drept aceea îmi iau voie a face următoarea propunere:

Considerând, că statutele noastre nu prevăd la mijloace spriginirea măestrilor, eară ei, nefiind spriginii, nu-și pot forma capital de întreprindere, de unde urmează, că nu pot ține concurență cu streinii, și din aceste cauze emigrează în țeri streine.

Considerând, că legea cea nouă de meserii pretinde în mai mulți §§ o ingrigire serioasă de instruire a învățecilor dela meserii și unele indicări față de adunările speciale ale unei asociațiunii rămurite din corporațiunea meseriașilor;

considerând că lipsa formării unui capital mai mare la fondul Asociațiunii este pedecă, de nu se poate avântarea asociațiunii noastră cătră un progres mai încurajător, — propun:

I. „Să se aleagă o comisiune de 5 membri din bărbați cunosători despre aceste împregiurări și anume bărbați finanțiali, cari să studieze cauza;

II Această comisiune, aflând necesitatea de a se schimba statutele, să aducă un proiect de schimbare, în care să se ia în vedere scoala și cestiunea finanțiară spre a se forma un capital mai mare, ca fond al Asociațiunii;

III Proiectul amintit în punctul II să se predă președintelui Asociațiunii, carele va convoca apoi o adunare generală extraordinară pentru desbaterea și primirea lui.”

Propunerile acestea au fost discutate cu un interes foarte viu. Un singur membru a vorbit contra, ear pro foarte mulți, între cari dd. T. Alessi, Dr. Bozocean, Petrescu ș. a. Adunarea primește cu căldură propunerile făcute pe lângă o neînsemnată modificare, ca adevăd proiectul de cestiune să nu se presinte unei adunări extraordinare ci celei ordinare din anul viitor.

La ordinea dișei urmează raportul comitetului și cel al cassariului.

Din cetirea celui dintăiu s'a putut vedea, că comitetul și-a dat silința pe cât s'a putut, ca să țină în vigoare viața Asociațiunii. S'a făcut mai multe anuștiri prin jurnale pentru așezarea de învățeci pe la meserii. Resultatul acestora a fost, că în decursul anului 1884 s'au așezat 31 de elevi la 9 felurite meserii; la scoala împreunată cu cea gremială înscriși în 3 despărțeminte 67 de elevi, dintre cari au depus examen cu succes numai 13 înși; — această disproporție este urmearea nedisciplinării raportului între învățeci și măiestri relativ la cercetarea scoalei. Din România sunt 16 elevi, cari au cercetat scoala săsească pentru copii dela meserii și numai câți-va au umblat la scoala română. Ajutorăți cu câte un rënd de vestimenta nouă din partea unui generos anonim au fost 6 copii, ear alți 9 cu câte o haină singuratică, procurate din dăruirile publicului român. Stipendiați ai societății „Transilvania din București” au fost 12 înși, bolnavi așezăți în spital 6; sodali trimiși în streinătate n'au fost nici unul din lipsa de mijloace.

Din raportul cassariului se vede, că în anul expirat s'a sporit fondul Asociațiunii prin unele dăni, între cari amintesc aici ajutoriul bisericei sântului Nicolae din Brașov în sumă din 200 fl., ear 50 fl., dela I. P. S. D. I. Popasu, episcopul Caransebeșului. Numărul membrilor ordinari nu s'a înmulțit de cât în ședința adunării generali din cestiune s'a însinuat dl T. Alexi ca membru fundator. Încasările tacselor dela membri au fost numai 40 fl. La încheerea anului 1883 averea Asociațiunii a fost fl. 3366, ear la încheerea anului 1884, 3745 fl.

Precum se vede din cele premise Asociațiunea a persistat într'atâta, încât nu se poate dice că a murit. Nu putem învinui pe cei ce au condus destinatele acestei Asociațiunii, ci din contra s'a constatat, că dd-lor și-au dat toate silințele posibile pentru promovarea intereselor aceleia în cadrul statutelor, cu toate acestea însă trebuie să constatăm cu părintele Baiulescu, că și astădi ne aflăm tot acolo, unde am fost în anul trecut.

În fine după votarea bugetului se pune la ordinea dișei constituirea Asociațiunii pe un period nou de 3 ani.

Resultatul alegerii este următorul: Președinte, dl Părinte B. Baiulescu, vice-președinte dl Părinte V. Sfetea; secretar, dl Dr. Bozocean; cassar, dl V.

grăului din pleavă, s'ar exercita — deși poate nu chiar totdeauna, dar fără omenială de chemați mai multori — de cătră oameni mai chemați și în mod mai competent. Prin aceasta beletristicii române i s'ar da o direcțiune mai sănătoasă și mai valoroasă. Prin atingere mai deasă și comercial literar mai intim, ce-l aduce cu sine asocierea, s'ar evita și curmă în mare parte lucrarea nu numai nefolositoare ci adesea mult stricăcioasă și destructivă cu care se trasplată prin traduceri în jură noastră literatură opuri fără nici o valoare estetică și morală din literaturile streine, recomandându-se respectivilor spre versiune numai și numai produse literare streine în toată privința eminenti, căci numai în acestea avem câștig de a le cunoaste; și peste tot junii tironi de pe aceasta arenă ar căpăta cu timp nu o conducere directivă, și impulsivă salutară dela niște veterani aleși și experimențați.

Mai adauge la toate aceste grigii de una din petrilă cele mai nestimate, de unul din tesaurii cei mai neprețuibili ai poporului român: literatura, poesia noastră populară. Să nu fie sosit oare încă timpul de mult dorit, ca acest oar să fie odată adunat și cu mai multă diligență și mare atențiune, și în mod mai sistematic, mai corespunzător și mai accesibil pentru știință? Problema aceasta dară ar fi să fie una din cele mai de frunte ale societății, ce propunem; problema prin a căreia singură deslegă și sinemere la căpătăiu societatea rom. beletristică deja ar binemera dela literatura rom. în specie și dela literatura universală în general.

Să nu ni se obiecteze, că eată acolo e „Asociați-

unea transilvană,” care 'și are de scop prefipt nu numai cultura poporului român, ci și literatură și adăptăre pentru acesora din urmă, și compusese și adoptase mai an-țerti un regulament cu trei secțiuni: istorico-juridică, filologico-literară, și de științele naturali. Căci cine nu știe ca acele secțiuni — ni se pare că mai ales din cauza modului greșit, după care densesle se constituiesc — durere, se născură moarte? Nimeni nu regretă și deplânge aceasta mai mult, ca tocmai scrierile acestor șire, fiind el de firma, convințiune, că față de reuniunile, museele și alte așezăminte stientifice-culturale ale fraților maghiari și sasi conlocutori cu noi, ba chiar și față de ochii lumii streine civilizate, activarea cu o oară mai nainte a secțiunilor din vorba este pentru noi nu numai de supremă necesitate, ci și oareși-cum cestiune de onoare. Dar cu toate aceste societatea română specialminte beletristică, așa credem, tot ar pute încă prea bine și cu rezultate prea salutari funcționa pe lângă secțiunile „Asociațiunii transilvane,” căror și altcum le-ar rămânea de cultivat un câmp pe cât din cele mai vaste pe atât și eterogen.

Onorabila redacțiune a „Familiei” că a organului nostru beletristic celui mai vechiu și în toată privința celui mai principal, ar fi după noi, în prima linie chemată să iae în mâinile sale esperte stindardul acestei idei, să pregătească un proiect de statute ale societății ce propunem, cari statute apoi să se voteze fie într'o adunare anume convocată, fie cu ocaziunea adunării generalei procsime a „Fondului de teatră român” ori a „Asociațiunii transilvane.”

Nu ne ascundem nici decât, precum declarărăm

și la începutul acestui articlu, numeroasele necasuri și neajurările actuali. Pentru aceea, ce ne apasă în ilusiuni și speranțe esorbitanți în privința primelor începuturi ale societății beletristice române ciscarpatine. Celui ce însă aceasta l'ar spăria și poate l'ar reținea chiar și dela primii pași ai încercării și începerii, îi punem în vedere frumoasa iconă cuprindătoare de marele adevăr istoric, că

Ce mică fu și Roma,

Când cauți a ei urđeală!

Din simbure întocma

Și cedrul crește-afară. (A. Mureșan.)

La lucru dar! La fapte productive, lăsând la o parte nefolositoarele lamente băbești ori copilărești asupra sorții neîndurate! Să ne creăm soartea după placul nostru, ori va vrea dēnsa ori ba!

Fie că frățasca-ni va propunere să afle viu resu-net în inimile literatorilor nostri și preste tot ale inteligenței noastre! Atunci nu ne îndoin, ca și în scopul indegetat ne vom uni puterile, de și mai mici dar unite, mult pot; atunci cauza, ce o pledăm este pe jumătate câștigată.

Fie, că anul nou 1885, pe al cărui prag pășim și de aci cu sufletul plin de dulci speranțe și totodată de îndoieli și temeri privim în viitoriul misterios, ale cărui realități bunul Dđeu le acoperi vederilor noastre cu un vël nepătruns, să aducă mult cercatului nostru popor român ciscarpatin, cu alte bunătați dimpreună, realizarea cestiunatului așezământ literar-cultural mult promițtorului!

„Viitoriul.”

Popovici; controlor, dl P. Petrescu apoi 6 membri în comitet și 5 membri suplenți.

Eată dar că, pe lângă toată stăruința dlui Baulescu de a rămânea afară din combinațiune la alegerea funcționarilor Asociațiunii, aceasta totuși l-a reclamat la conducerea sa. Adânc a trebuit să se măchnească d-sa față de apatia românilor brașoveni la promovarea unor interese naționale ca cel intenționat de această Asociațiune, căci și cu această ocaziune ca și în anul trecut a persistat a rămânea în rezervă, dela care a fost abătut numai prin multele stăruințe ale Asociațiunii, și încă prin alte rugări din mai multe părți din afară, ca să primească earăși conducerea Asociațiunii. Cât pentru retragerea d-sale din anul trecut, aceasta a fost numai în formă, căci d-sa nici în acest interval n'a încetat a se interesa și a lucra pentru Asociațiunea al cărei întemeietor și susținător a fost de ani 14. Dovadă — studiul, din care a rezultat propunerile reformatoare memorate mai sus. Deo Dumneșeu îndelungă și vigoroasă prosperare a acestei Asociațiuni sub buna d-sale conducere și pe lângă energica-i activitate!

Date statistice.

(Urmare.)

În August 11 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu văduve, 13 bărbați în căsătoria întâia, 11 femei în căsătoria întâia, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 13, din cari 8 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscăli, 3 femei măritate cari au iscălit numele lor, 10 care au declarat că nu pot iscăli. Etatea bărbaților: 3 între 18 și 25 ani, 7 între 25 și 35 ani, 3 între 35 și 45 ani. Etatea femeilor: 3 între 15 și 18 ani, 7 între 18 și 25 ani, 1 între 25 și 35 ani, 2 între 35 ani, totalul căsătoriilor 26, dintre cari 20 ortodocși, 6 israeliți, totalul general al căsătoriilor 13, și al căsătoriilor 26.

În Septembrie 8 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu văduvă, 1 văduv cu fată, 1 văduv cu văduvă, 9 bărbați în căsătoria întâia, 2 în a doua 9 femei în căsătoria întâia, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 11, din cari 16 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscăli, 3 femei care au iscălit numele lor, 8 cari au declarat că nu pot iscăli. Etatea bărbaților: 1 între 18 și 25 ani, 6 între 25 și 35 ani, 3 între 35 și 45 ani, 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 4 între 15 și 18 ani, 3 între 18 și 25 ani, 3 între 25 și 35 ani, 1 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriilor 22, dintre cari 15 ortodocși, 3 catolici și 4 israeliți, totalul general al căsătoriilor 11 și al căsătoriilor 22.

În Octombrie: 11 flăcăi cu fete, 2 flăcăi cu văduve, 2 văduvi cu fete, 13 bărbați însurați în căsătoria întâia, 2 în a doua, 13 femei în căsătoria întâia, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 15, din cari 10 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 5 cari au declarat că nu pot iscăli, 4 femei care au iscălit numele lor, 11 care au declarat că nu pot iscăli. Etatea bărbaților: 6 între 18 și 25 ani, 6 între 25 și 35 ani, 3 între 35 și 45 ani. Etatea femeilor: 6 între 15 și 18 ani, 5 între 18 și 25 ani, 4 între 25 și 35 ani; totalul căsătoriilor 30, dintre cari 20 ortodocși, 10 israeliți; totalul general al căsătoriilor 15 și al căsătoriilor 30.

În Noiembrie: 18 flăcăi cu fete, 1 flăcău cu văduvă, 1 văduv cu fată, 1 văduv cu văduvă, 19 bărbați în căsătoria întâia, 2 în a doua, 19 femei în căsătoria întâia, 2 în a doua, totalul căsătoriilor 21, din cari 11 bărbați cari au iscălit numele lor, 10 cari au declarat că nu pot iscăli, 7 femei măritate cari au iscălit numele lor, 14 cari au declarat că nu pot iscăli. Etatea bărbaților: 4 între 18 și 25 ani, 12 între 25 și 35 ani, 4 între 35 și 45 ani, 1 între 45 și 60 ani. Etatea femeilor: 10 între 15 și 18 ani, 7 între 18 și 25 ani, 4 între 25 și 35 ani, totalul căsătoriilor 42, dintre cari 38 ortodocși, 4 israeliți, totalul general al căsătoriilor 21, și al căsătoriilor 42.

În Decembrie 20 flăcăi cu fete, 3 văduvi cu fete, 20 bărbați în căsătoria întâia, și 3 în a doua, 23 femei în căsătoria întâia, totalul căsătoriilor 23, dintre cari 10 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 13 cari au declarat că

nu pot iscăli, 4 femei cari au iscălit numele lor, 19 cari au declarat că nu pot iscăli. Etatea bărbaților: 7 între 18 și 25 ani, 12 între 25 și 35 ani, 3 între 35 și 45 ani, 1 peste 60 ani. Etatea femeilor: 7 între 15 și 18 ani, 13 între 18 și 25 ani, 1 între 25 și 35 ani, 2 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriilor 46 dintre cari 38 ortodocși, 8 israeliți, totalul general al căsătoriilor 23 și al căsătoriilor 46.

Total: 159 flăcăi cu fete și 16 cu văduve; 16 văduvi cu fete, și 6 cu văduve; 175 bărbați în căsătoria întâia, 22 în a doua, 175 femei în căsătoria întâia, și 22 în a doua; totalul căsătoriilor 197, dintre cari 111 bărbați însurați cari au iscălit numele lor, 86 cari au declarat că nu pot iscăli, 58 femei măritate care au iscălit numele lor, 139 care au declarat că nu pot iscăli. Etatea bărbaților: 53 între 18 și 25 ani, 105 între 25 și 35 ani, 33 între 35 și 45 ani, 5 între 42 și 60 ani, 1 peste 60 ani. Etatea femeilor: 57 între 15 și 18 ani, 94 între 18 și 25 ani, 38 între 25 și 35 ani, 8 între 35 și 45 ani, totalul căsătoriilor 394, dintre cari 321 ortodocși, 6 catolici, 1 protestant, 66 israeliți, totalul general al căsătoriilor 197 și al căsătoriilor 394.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Mulțămită publică). În primăvara anului trecut 1884, spre scopul procurării a două clopote și renovarea acoperișului bisericii din parochia noastră română gr. or. Șimburul mare au contribuit:

1. Din loc — Șimburul mare — Weinberger Kálmán 5 fl., Pálfi Todor 4 fl., Lengyel Simon 2 fl. Mayer 2 fl., ifj. Zsigmond Lajos 1 fl., Pap Lukáts 1 fl., Pap Izsák 1 fl., Eperjesi László 1 fl., Un cineva 1 fl.; Nuszbaum Mihály 50 cr., un cineva 50 cr., Lung Gavrilă 30 cr., Márk David 20 cr., Szép György 20 cr. suma 20 fl. 70 cr.

2. Dr. Ioan Nichita, avocat în Zélau 2 fl.
3. Prin P. O. D. protopresbiter Petru Roșca, colectați în comuna F. Sânpetru 7 fl. 70 cr.

4. Prin O. D. Ioan Pop, paroch în Miluan, colectați dela Ioan Pop 25 cr., Ioan Nosa 20 cr., Simion Colceriu, 20 c., Besenyei Iános 20 cr., Georgiu David 20 cr., Müller Lajos 20 cr., Daniil H. Costea 25 cr., Silvestru Șerban 30 cr., Trifan Vereș 20 cr., suma 2 fl.

5. Prin O. D. Vasiliu Mocan, paroch în Zatur colectați dela Vasilie Mocan 50 cr., Teodor Mocan junior 1 fl. Gligor Alecsă junior. 20 cr., suma 1 fl. 70 cr. — și așa de tot 34 fl. 10 cr. v. a.

La toți acestia marinimoși contribuenți comitetul parochial le aduce adânc simțita sa mulțămită. Șimburul mare în 8/20 Februarie 1885.

Pentru comitetul parochial:

Gavrilă Mureșanu,
paroch rom. gr. or.

* (Mulțămită publică!) Domnul Simion Pașca rom. gr. or. născut în Scărișoara și a cum notariu cercual în cercul Sălcivei de jos și membru în comitetul parochial de aici, vădând necesitatea de vesminte preoțești la biserica gr. or. din Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupșei, a binevoit a dona Sf. bisericii susnumite un rând de Procovețe, foarte acomodate, în suma de 3 fl. v. a.

Numitul Domn ca unul ce ține mult la înzăstrarea casei lui Dumneșeu s'a sacrificat întru pomenirea sa și a soții sale Annica. Din partea comitetului parochial i se aduce prin aceasta mulțămită publică. Dumneșeu se-l preamărească cu Dumneșeasca ca putere spre împlinirea de asemenea fapte creștinești. Fie ea fapta aceasta filantropică să se afle mai mulți imitatori.

Sălciva de jos la 6 Februarie 1885.

Pentru comitetul parochial gr. or.

Eutimiu Frăsilă,
preot rom. gr. oriental.

* (Postal.) Înființându-se cu 1 Martie a. c. un nou oficiu postal în comuna Ajton (comitatul Clușului), acesta va comunica cu oficiul postal din Cluș oraș prin mijlocirea careolei postale de 4-ori pre săptămână.

Cercul de imanuare îl compun comunele: Ajton, Györgyfalva și Róód.

Acest nou oficiu postal este autorizat a primi și espeda totfelii de epistole și pachete precum și avise postale cu suma de până la fl. 200 etc.

Mersul.

Pleacă: Duminecă, Luni, Mercuri și Vineri la 9 oare — m. dimineața.

Sosește: Duminecă, Luni, Mercuri și Vineri la 11 oare 40 m. a. m.

Pleacă: Duminecă, Luni, Mercuri și Vineri la 2 oare — m. d. a.

Sosește: Duminecă, Luni, Mercuri și Vineri la 4 oare 40 m. d. a.

* Ascultătorii dela universități se înmulțesc pe di ce merge astfel la universitatea din Berlin sunt 5006 ascultători imatriculați. În semestrul de vară al anului trecut au fost imatriculate 4150 persoane, prin urmare numărul ascultătorilor în acest semestru (de eamnă) au crescut cu cifra considerabilă de 850, din 5006 ascultători, 676 aparțin științelor teologice, 1242 științelor juridice, 1133 științelor medicinale și 1955 științelor filosofice, 3980 sunt de origine din Prusia, 585 din celelalte părți ale Germaniei, dintre cari și din Elsas-Lotharingia, 313 din celelalte state ale Europei, dintre cari 87 din Austro-Ugaria, 73 din Svițera, 72 din Rusia și 5 din Franca. Din țările, ce nu aparțin Europei sunt 128 acultători și adevă; 112 din America, 15 din Asia și 1 din Africa. Afară de ascultătorii imatriculați semnați mai sus mai sunt 196 indiviți îndreptățiți la ascultarea prelegerilor cu concesiunea rectoratului. În genere vorbind din ascultătorii cu concesiune, partea cea mai mare sunt înscriși la studiile medicinale militare, la scoala superioară de agricultură, la scoala superioară de tehnică, la montanistică și la academia de arte

Între cele 115,240 de marce preliminate ca poziție nouă în bugetul cultelor pentru universitatea din Berlin se află și salariul profesorului pentru dermatologie, Dr. Scheveningen în suma de 3900 de marce, asemenea și suma de 23,350 marce pentru profesura de igienă și laboratorul higienic. În buget mai sunt prevedute: 9300 pentru crearea unei profesuri pentru istoria veche, 6900 marce pentru un profesor de Meteorologie, 3900 pentru Fisiologia physicală, 12,300 marce pentru trei catedre: Paleontologie, geogrosie și două filosofice.

Institutul dentistic este prevedut cu 11,780 marce, dintre cari 4000 pentru salarisarea a doi profesori și 2700 pentru doi asistenți.

* (Bibliografic). „Transilvania“ Nrii 3—4 anul 1885 are următorii cuprins:

Material pentru istoria regimentului I. grănițariu din Transilvania. (Continuare). — Din anticități Egiptului (Etmografia; viața socială și politică. Fine). — Bibliografia. — Consemnarea cărților donate de dni St. Șuluț și fiu Dr. Aureliu St. de Șuluț.

Loterie.

Mercuri în 25 Februarie 1885.

Brünn: 3 60 51 11 37

Bursa de Viena și Pesta.

Din 24 Februarie n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung de 6%	—	—
Galbin	5 81	5 79
Napoleon	9 80 1/2	9 78
100 marce nemțești	60.50	60.45

Nr. 342

[1884] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III Divici-orii mari, protopresbiteratul Deșului se deschide concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele:

a) Cuartir liber în casa parochială cu 2 încăperi și o tindă, precum și toate superedificatele economice necesari.

b) Folosirea porțiunii canonice în mărime de aproape 40 Jugere fenaț, arătură și pădure și un loc de 300 \square ° pentru vie.

c) Dela 93 familie câte o merță mică a 16 copuri malaiu în grăunțe și cate o di de lucru cu palma; din malaiu 1/3 parte e a cantorului.

d) Venitele stolari usitate.

Tot venitul computat în bani face 381 fl. 50 cr.

Doritorii de a competi după aceasta stațiune sunt îndrumați, suplicele lor de concurs instruite în sensul legilor în vigoare, ale inainta la subscrisul oficiu în Giurgești posta Retteg, până la termenul sus indicat.

Oficiul ppresb. gr. or. al tractului Deșului în conțelegere cu comitetul parochial

Cicio-Giurgesti, 4 Februarie, 1885.

Constantin Bodea,
adstrator. ppterat.

Nr. 182.

[1885] 2—3

CONCURS.

Lângă neputinciosul paroch gr. or. Damaschin Balescu Cațaveiu din

Lissa, se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pe basa ordinului consistorial de ddo 23 Octombrie 1884 Nr. 4915 B. cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumătate din toate venitele parochiei de clasa III care computate la olaltă dau suma de preste 304 fl.

Competenții au a-și așterne petițiunile lor conform prescrielilor Statutului organic și a Regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiterat.

Lissa, 9 Februarie 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiterat al tractului Făgărașului.

Nr. 1309.

[1883] 2—3

EDICT.

Ana Șerban Goța gr. or. din Reșinari, — carea de aproape 6 ani a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Dumitru Israilă gr. or. asemenea din Reșinari, fără a se ști locul ubicațiunii ei, dacă cumva mai trăiește, — prin aceasta se citează ca în termen de 6 luni dela datul de față să se înfătoșeze inaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorțiu a bărbatului ei se va pertracta și în absența ei.

Scaunul ppresbiterat gr. or al Sibiului. Sibiu 7 Decembre 1884.

Simeon Popescu,
protopresbiter.